

Ρήγας με δλόχρονη κορώνα,
Στό ήλιοβασιλέμα, από φώς.

Μάχει τό φώς του τέτοια γλύκα,
Πού σέ χτυπάει μέσ' στην καρδιά·
Σάν από πρώτη αγάπη χείδιο,
Σάν από γούλι μυρουδιά.

Τό περασμένο καλοκαίρι
(Τάχα θά τῶβρω ἄλλη φορά;)
'Απ' ὅλα ἐκεῖνα ἐγὼ εἶχα πιάσει
Μιάν ἀσυνήθιστη χαρά.
1905.

ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΜΟΥ

Τά χέρια μου εἶναι νά μαζώνω
Τά λουλούδια στόν κάμπο ἢ στό βουνό,
Τά χέρια μου εἶναι γιά νά υψώνω
Την προσευχή στόν οὐρανό.

Τά χέρια μου εἶναι γιά νά σπέρνουν
Τό μαῦρο σίχο σιῶστρο χαρτί,
Τά χέρια μου εἶναι γιά νά γέρονν
Οἱ κουρασμένοι ἀπάνω τους ναημοί.

Τά χέρια μου εἶναι γιά νά σιάφτουν
Τή νύχτα μουσικά, βαδιά, τή γῆ
Καί κάποια σάπια λείψανα νά θάφτουν,
Πού θάνατρίχιαζε κι ἄν τῶβρισκε ἡ αὐγή.

Τά χέρια μου τήν πέτρα δέν πετᾶνε,
Μήτε πού φοβερίζουν, οὔτε πού τολμᾶν,
Τά χέρια μου δέν εἶναι νά κρατᾶνε
Σπαθί, τουφέκι, καί νά πολεμᾶν.

"Ὅμως τά χέρια μου, ὅταν τήν 'Αλήθεια
Βλέπω ἕνα πλάνημα νά τήν πατῶ,
'Ἡθελα στήν κορφή της καί στά στήθια
Στεφάνι καί σκουτάρι νά σταθοῦν αὐτά.

'Αλήθεια, ὑπάρχεις! 'Ἡ 'Αρετή μ' ἐσένα
Πάντα καρπόφορη μητέρα καί μεστή·
'Αλήθεια, ὑπάρχεις! 'Ἡ 'Ὁμορφιά μ' ἐσένα
Εἰκόνα ἀσύντριφτη, στό βράχο σκαλιστή.

Δίχως ἐσένας' ἡ 'Αρετή μιὰ φουσαλιάδα
Πού τή φυσάει τό σόμα ἐνός παιδιοῦ·
Δίχως ἐσένα κ' ἡ 'Ὁμορφιά σάν τήν ἀχτίδα
Τοῦ φωτοσύνηφου σιάνεβα τοῦ βραδιοῦ.

"Α! κι ἄς μπορούσα νάδινα τά χέρια
Στοῦ σκουρωμοῦ τάλιππητα φιλιᾶ,
Φιερά νά γίνουν, νά μέ πᾶν πέρ' ἀπ' τῶστέρα
Πρός τῆς ἀθάνατης 'Αλήθειας τῆ φωλιά!

Καί νά! σκολιά καί φειδία καί παλιάσοι
Γιά τῶν ὄχλων τά μάτια καί ταυιά,
Ραγιαδες πού πληρώνουνε χαράτσι
Στήν ἀτιμη σουλιτάνα, στήν Ψευτιά,

Στῆς χώρας τά ἄθλια τά καταχμασμένα,
Μέσ' στόν ἀκάθαρτο τῆς ρούγας κουρνιαχτό,
Μακριά ἀπ' τά χλωρά τάνθοσπαρμένα,
Κι ἀπ' ὅ,τι μέγα καί τρισανοιχτό,

Μέ βρίσκουν ἐκεῖ πῶσταιναν καρτέρια
Καί μου κόβουν τό δρόμο πού τραβῶ,
Καί σκληρά τά δειλᾶ μου δένουν χέρια,
Καί μέ ξεσκίζει φρένιασμα βουβό.

Τά χέρια μου, τάνήμπορα βυζασταροῦδια,
Τάκρηβᾶ χέρια σάν τό θησαυρό,
Γλυτώστε τα, γιά τάνθια καί γιά τά τραγούδια,
'Ἡ καρφώστε τα ἀπάνω στό σταυρό!
1904.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

«Δέ σᾶς ἔρχονται κάποτε σκέψεις», ρώτησε ἡ ἔξυπνη
νιά, «πού ὅλος διόλου δέ λέγονται;»

«Μοῦ ἔρχονται», εἶπε ὁ γέρος ποιητής. «Καί καμιά
φορά, σά σκαλλίζω γιά ρίμα πού δέν ἔρχεται, μου περ-
νοῦνε σκέψεις πού ἀδύνατο νά τυπωθοῦν.»

'Επιδότης: «Ἐχω καιρό, κύριε, νάποχειρητήσω τῆ
γυναίκα μου ἀπ' τά κίγκελλα;»

Σιδεροδρομίτης: «Μά δέν ξέρω νά σοῦ πῶ. Πόσος
καιρός εἶναι πού παντρευτήκατε;»

Δάσκαλος: «Στήν Κίνα οἱ κακοῦργοι πολλές φορές
κταδικάζονται νά μένουν ζῦνιοι ὡς πού νά τοῦς ἔρθη
τρέλλα ἢ θάνατος. Τώρα, πῶς λές νά τοῦς ἐμποδίζουν
ἀπ' τό νά τοῦς πάρῃ ὁ ὕπνος;»

Μικρὸ κορίτσι (τὸ μεγαλύτερο μιᾶς μικρῆς φαμε-
λιάς): «'Ισως, δάσκαλε, τοῦς δίνουν κάνα παιδάκι νάν τὸ
φροντίζουν.»

«Προτοῦ παντρευτοῦμε μοῦ εἶπες πῶς εἶσουν ὕπναροῦ
—φοβερῆ ὕπναροῦ.»

«Καλά, καί τί μ' αὐτό;»

«Καί τώρα πρέπει νά κάθουμαι μαζί σου τῆ νύχτα
ἐπειδῆς ἔχεις ἄπνια.»

δέν εἶνε παρά τέχνασμα διανοητικό, τὸ πραγματοποιοῦμε
ἢ νεκρῆ ἰδέα γίνεται πρόσωπο ζωντανό, ἢ πρώτη αἰτία
μεταμορφώνεται σὲ πατέρα φιλόστοργο.

'Αλλοίμονο! τόσα πράματα ξέρουμε γιά τὸ Θεὸ καί
τόσο λίγο τόνοι δοκιμάζουμε. Γι' αὐτὸ ξερά νε τόσο κι
ἀδύναμα τὰ κηρύγματά μας· τίποτ' ἄλλο πειᾶ δέν εἶνε
παρὰ πραγματεῖες πάνου σὲ θέματα θρησκευτικῆ, ἀντίς
νάνε μαρτυρίες ζωντανῆς τοῦ Θεοῦ πού δοκιμάσαμε. Προ-
σευχή θά πῆ δοκίμασμα τοῦ Θεοῦ. 'Αγαπητοί φίλοι, ἄς
κυττάξουμε, ὅταν ἀπ' τὸ πανεπιστήμιο θά μπορούμε στή
ζωή, νά γνωρίσουμε τὸ Θεὸ πειραματικά, κι ὄχι ἀπ' τὰ
βιβλία μόνο ἢ ἀπ' τὰ συστήματα.

II

'Ἡ προσευχή εἶνε, εἶπαμε, ἡ ἄμεση ἔκφραση τῆς ζω-
τικῆς τάνθρώπου μὲ τὸ Θεὸ κοινωνίας· ἐπίσης εἶνε τὸ
μέσο τὸ καλύτερο γιά νά φυλάγῃ καί ναῦξάινῃ τῆ
θρησκευτικῆ μας ζωῆ. Καθὼς τὸ σῶμα μας, γεννημένο
ἀπὸ τῆ γῆ, ἔχει ἀνάγκη γιά τῆ συντήρηση καί τὴν αὔξη-
σῆ του ἀπὸ γῆινες οὐσίες, ἔτσι καί τὸ πνεῦμα μας, πού μὲ
τὸ Θεὸ συγγενεύει, ἔχει ἀνάγκη νά θρεφτῆ μ' οὐράνιες
οὐσίες· ἄλλιῶτικα δέν μπορεῖ παρά νάδυνατίζῃ καί τέλος
νά πεθάνῃ. Γιὰ νά ζήσῃ ἐκεῖνο πού εἶν' ἀπ' τὸ Θεὸ μέσα
μας, πρέπει νά διατηριέται μὲ στοιχεῖο θεϊκό. 'Απὸ δῶ

βγαίνει, πῶς ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐσωτερικὸς χρειάζεται ὅπως κι
ὁ ἐξωτερικὸς νά θρέφεται· κ' ἡ θροφή του εἶν' ἡ προσευχή.
Τόσο ἀνάγκη γι' αὐτὸν εἶνε νά προσεύχεται, ὅσο γιά τὸν
ἐξωτερικὸ ἄνθρωπο νά τρώῃ. 'Ἡ προσευχή εἶνε τὸ θερ-
μότερο τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἐνός ἀνθρώπου. Σάν ἀδυνα-
τίζῃ κι ἀναριεύῃ, λιγοστεύει ἡ πνευματικῆ ζωῆ. "Ὅσο γί-
νεται πυκνότερη καί ζωηρότερη, τόσο ἡ ἐσωτερικῆ ζωῆ
μεγαλώνει. Μὲ δικίον του εἶπε ὁ Franz von Bader: «'Ἡ
ἀληθινῆ τάνθρώπου ἁμαρτία εἶνε ἡ ἀναμελιά του γιά τὴν
προσευχή.»

Μπορούμε ἀκόμα μακρύτερα νά πᾶμε τῆ σύγκρισή μας
μεταξὺ θροφῆς τοῦ πνευματικοῦ καί θροφῆς τοῦ γῆινου ἀν-
θρώπου. Γιὰ νά θρέψουμε τὸ σῶμα, δέν περιμένουμε γερὰ
νά νοιώσουμε τὴν ἀνάγκη, μόνε συνειθίζουμε νά τρώμε τὸ
φαγί μας σ' ὄρες ὀρισμένες χωρὶς νά νοιώσουμε τὴν πεί-
να· τὸ ἴδιο δέν πάει καί γιά τὴν ψυχῆ μας; Γιὰ νά προ-
σευχηθοῦμε, δέν εἶν' ἀνάγκη νά περιμένουμε καμμιὰ ξε-
χωριστῆ διάθεση, καμμιὰ ὑπερβολικῆ δίψα τοῦ Θεοῦ. Σὰ
βρίσκειται μαζί κι αὐτῆ, δέν ὑπάρχει καλύτερο πρᾶμα· σὰ
λείπει, πρέπει νά μπορούμε νάρχιζουμε χωρὶς αὐτῆ καί
μὲ τὴν προσευχῆ νά τὴν ζυπνάμε. Μήπως δέν πρέπει νά
προσπαθῶμε νά φερνοῦμαστε καλά, προτοῦ τὸ συνειθίσου-
με; Μήπως ἡ ἡθικῆ διαγωγή μπορετῆ νε μόνο, σὰ δὲ
βιάζῃ κανεὶς τὸν ἑαυτὸ του; 'Ἡ διάθεση ἔρχεται δεύτερο
στὴν προσευχῆ ἢ θέλησῆ νε τὸ σημαντικὸ. 'Ἡ διάθεση

Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΡΟΜΗ
Γιά τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιά τὸ Ἐξω-
τερικὸ φρ. 10
20 λεφτά τὸ φύλλο λεφτά 20
ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κίόσκια τῆς Πλατείας
Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰ
κονομικῶν, Σταθμοῦ Τρεχιοδρόμου (Ὁ.
φθαλματρεῖο) Σταθμοῦ Ὑπογείου Σιδηρο-
δρόμου (Ὁμόνοια) σὲ καπνοπωλεῖο Μανω-
λακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια),
σὲ βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» Γ. Κολάρου.
Στὸν Πειραιᾶ: Καπνοπωλεῖο Γ. Εηροῦ.
ὁδ. Βουδουλίνας ἀρ. 1, σιμά στὴν Τρούμπα
'Ἡ συντρομῆ πλερώνεται μπροστὰ κ'
εἶναι ἐνός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
ΚΑΙ
ΠΡΑΜΑΤΑ
ΘΕΛΑΜΕ

να ξέρουμε πῶς ἔγινε αὐτὸ τὸ θάμα κι ὁ μακαρίτης
Ντεληγιαννης βγήκε ἀμέσως μόλις πέθανε «μέγας
πατριώτης, περιουστάτος πολιτικός» καί δέν ξέρουμε
τί ἄλλο ἀκόμα. Μπορεῖ νάταν κ' ἔτσι, δὲ λέμε. Μά
κεῖνο πού μᾶς ξεπιάζει εἶναι ὅτι ὅλους αὐτοῦς τοῦς
διαλεχτοῦς χαραχτηρισμοῦς τοῦς εἶπαν καί τοῦς γρά-
ψανε ὄχι φίλοι του, γιὰτὶ τότε τὸ πρᾶμα δὲ θάτανε
καθόλου παράξενο, μὰ ἀπθρῶποι πού ἴσαμε τῆ
μέρα τοῦ θανάτου του τὸν πολεμοῦσανε λυσσασμένα
καί δέν ἀφήγανε παραινόμενι χλευαστικὸ πού νά μὴν
τοῦ τὸ κρεμάσουνε, σάν τενεκέ, στήν οὐρὰ τῆς ραν-
τικότητας του.
Τοῦς κυρίους αὐτοῦς, πού οἱ περισσότεροι ἔτυχε
νάναϊ Ἀθηναῖοι φημεριδογράφοι, μπορούμε νά τοῦς
ρωτήσουμε σήμερα:
— 'Αφοῦ εἶταν τόσο μεγάλος πολιτικός ὁ Ντε-

πρέπει νά ὑπακούῃ στῆ θέλησῃ, κι ὄχι ἡ θέλησῃ στῆ
διάθεσῃ. Νά βιάζῃς ἄλλα πρόσωπα στὴν προσευχῆ καί σὲ
μελέτες θρησκευτικῆς εἶνε πρᾶμα κακὸ καί δέν μπορεῖ
παρὰ ὀλέθρια νά φέρῃ ἐπακόλουθα. Νά στενοχωρῆς ὁμως
τὸν ἑαυτὸ σου στὴν προσευχῆ εἶν' ἅγιο στενοχώρημα, πού
δέν ἀπαρῆσει στὸ Θεὸ καί πού φέρνει μεγάλες εὐλογίες.
'Ἐδῶ ἔχει τὸν τόπο του νά τυραννῆς λιγάκι τὸν ἑαυτὸ σου.
Γιά τὴν προσευχῆ ἀληθεύει κεῖνο πού ὁ Thomas a Kemp-
ris εἶλεγε γενικᾶ γιά τὴν πνευματικῆ ζωῆ. «Κάθε φορὰ
πού βιάζεις τὸν ἑαυτὸ σου, ἀσφαλίζεις κάτι καινούριο κα-
λό.» Οἱ πλουσιώτερες ἀπὸ συγκλήσεις προσευχῆς δέν εἶνε
κ' οἱ παιδ εὐλογημένες. Σ' ὅσες προσευχῆς βιάζουμε τὸν
ἑαυτὸ μας, αὐτῆς ἴσως πειότερο παρὰ οἱ ἄλλες ἔχουν ἀξία
στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ. 'Ὁ Kirkegard εἶπε μιὰ μέρα τὸ
παράδοξο αὐτό: «Ὅσο ἠθικώτερα ζῆ ἕνας ἄνθρωπος, τόσο
ἡ προσευχῆ του πειότερο θά μοιάζῃ μ' ἀπόφαση παρμένη.»
Ξεχωριστὰ λοιπὸν νά συστηθῆ ἀξίζει, καί μάλιστα σ'
ἐκεῖνον π' ἀρχίζει νά προσεύχεται, νά φυλάγῃ γιά τὴν
προσευχῆ κίπτες ὡς ὀρισμένες καί νά στέκεται πολὺ
πιστὸς σ' αὐτῆς, ἀκόμη καί σάν τοῦ λείπει κάθε διάθεση.
'Ὅχι γιὰτὶ τέτιες τυχτικῆς προσευχῆς εἶνε πού νά πῆς τὸ
ιδανικὸ, παρὰ γιὰτὶ αὐτὸς εἶν' ὁ δρόμος πού φέρνει στὸ
ιδανικὸ. Τὸ ἰδανικὸ εἶν' ἡ ἀδιάκοπη προσευχῆ, πού ἔξδν
αὐτὸ δὲ στέκεται στὸ νά δένουμε τὰ χέρια καί νά μιλοῦμε,
μὰ πολὺ πειότερο στὸ νά γυρνοῦμε ἐδιάκοπα τὴν καρδιά